Ч. 58 Второк 14 (26) марця 1895. Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провинциї:
на цїлий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цїлий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Розпоряджeня ческого намістництва в справі вихованя молодежи шкільної.

Ческий намістник ґр. Тун видав під днем 8 марта с. р. чотири розпорядженя до директорів шкіл середних і семінарий учительских в справі льояльности, національної і віроісповідної терпимости, ношеня відзнак, а накопець збираня складок грошевих і инших учениками тих заведень наукових. Перше розпорядженє звучить так:

Пошановок законної поваги, на котрій опирає ся порядок державний, а котрої найвиднїйшим виразом есть як найповнїйша преданність для Єго Величества Найласкавійшого Цїсаря і Найв. Дому цїсарского, треба в молодежи шкільній розбуджати вже від найраннїйшого віку і оживляти як найревнїйше через цїлий час науки. Треба учити молодїж, щоби піддавала ся порядкови, тим більше, що державно-горожаньска свобода, якої она схоче пізнїйше уживати, вимагає безусловно самообмеженя кождого поодинокого чоловіка. А учитель мусить бути сьвідомий того, що его власна повага есть огнивом в тім ланцусї тих публичних уряджень, які стоять під охороною найвисшої власти державної і лиш під сею охороною можуть прийти до значіня.

Око молодежи, без шкоди для приналежного увзглядненя тіснїйшого родимого краю, треба завсїгди звертати на цїлість держави і ученика треба приводити до сьвідомости факту, що він має в Австриї красну і славну вітчину та що найпершим і найвисшим его обовязком есть бути до неї привязаним та посьвящати їй всї свої сили. Австрийский імн народний, в котрого одушевлених стрічках і торжественних звуках пробивають ся чувства Австрийця, повинна школа уважати за дорогоцїнність та з цїлою ревностию вбивати его в память і серця молодежи. При визначних династичних і австрийско-патріотичних нагодах треба учеників приготовити до того торжества перед его устроєнєм. При таких нагодах повиннї завсїгди всї ученики відспівати чотири перші строфи австрийского імну, а при торжествах, котрі відносять ся до Єї Величества Цїсаревої, також і пяту строфу. Австрийско-патріотичні декламациї, піснї і темати у відповіднім числї мають служити до висказаної тут цїли.

Против впливів з боку, котрі могли би ослабити чувства патріотичні, треба виступати з цїлою рішучостию. Там, де ученики не приносять достаточної вражливости для школи, повинна їм школа розъясняти важність справи і остерігати їх від заблуджень та важних наслїдків. Зі взгляду на сумні факти, хоч лиш в поодиноких случаях, що проявляли ся не відповіднї річи, які стоять в суперечности з розказаною тут задачею школи, виджу ся спонуканим звернути увагу, що ученики, котрі дїлають против австрийско-патріотичного обовязку, і учителї, котрі би занедбали свого обовязку виховуваня молодежи у вірности для Є. Вел. Цїсаря і в добре австрийскім дусї, можуть сподївати ся безпощадного поступованя з ними.

Інспектори шкільні і директори шкіл середних та семінарий учительских суть особисто одвічальні за як найстараннїйше веденє і як найточнїйший догляд повірених їх опіцї шкіл в згаданім напрямі. При предкладаню просьб учителїв шкіл народних і видїлових о пятилїтнє підвисшенє платнї, відтак в кваліфікацийних табелях сил учительских при школах середних і семинариях учительских треба завсїгди зазначити поведенє дотичних осіб що-до їх льояльности.

Будуче добро Австриї приготовляє по части і школа. Через вихованє благородно мислячих і для австрийскої вітчини готових посьвятити ся горожан, впливає она на безнастанне скріплюванє головних основ держави. Нехай же сповняє она то благодатне званє безнастанно з ревностию, вповні й цїло: то може й мусить держава від неї жадати“.

Друге розпорядженє: „Всї закони і приписи, які відносять ся до шкільного образованя, кладуть вагу на ублагороднєнє ума молодежи шкільної. Знанє без етичних поглядів робить поодинокого чоловіка нераз шкідливим членом суспільности. Засада любови ближнього, котрою релїґія поставила людий на висшім степени культури, мусить знайти в школі повне увзглядненє і она повинна проявити ся також в національній і віроісповідній терпимости. В сім напрямі мусить вихованє здержувати молоді серця від похибок і вщіплювати в них того духа миролюбивости, котрий дає людем можність жити і дїлати разом, та піддержує загальний поступ. Правдивий педаґоґ шукає свого вдоволеня не в змінчивих струях часу, але в почутю, що служить гуманности. А як же далеко віддалює ся учитель від своєї задачі, коли не зважає на вирази незгоди у своїх учеників, або ще й сам дає ученикам примір незгідливости. Позаяк на плеканє національної терпимости в неоднїй школї не звертає ся уваги, ба, нераз скорше проявляє ся односторонність, то уважаю за потрібне вказати на то, що до важних обовязків учительства належить, памятаючи на Найвисший поклик: „Сполученими силами“, розбуджувати

41)

РОЗБИШАКИ НА РІЦЇ МІСІСІПІ.

Повість з житя американьских полїшуків.

Фридриха Ґерстекера.

(Дальше.)

19.

Ван Бурен. — Мр. Смарт піддає ся воли своєї жінки.

Як вже попереду було сказано, завів Том Барнвель свою нещасливу порученицю на пароход „Ван Бурен“, а щоби тут его не богато розпитували, сказав, що то его недужа сестра, котру він хоче завести до свояків в Гелені. Мария так була утомлена і ослаблена від того, що перебула, що нїчому не противилась і на все пристaвала, що з нею робили. Каютна служниця, що правда, не мало здивувала ся, коли побачила на нїй пошарпану та подерту терпнем і галузем верхну сукню а по єї блудних очах може й здогадувала ся, що їй такого. Але що обходила мулятку якась біла; она мала доглядати, щоби в єї каютї був порядок, а не в головах пасажирів, і для того лиш постелила їй, а відтак лишила єї саму, нехай собі робить, що хоче.

„Ван Бурен“ був то собі незлий пароход, один з так званих клїперів [1]), що то запливають до Ст. Люї або Люївіль та Сінсінаті, звичайно з таблицею на переді, на котрій великими, здалека видними числами есть виписаний час їх їзди. І дїйстно, аж годї повірити, з якою скоростию перепливають тї судна часто навіть величезні простори і то против сильного похвату на Місісіпі. „Ван Бурен“ славив ся тим, що він підчас своєї послїдної їзди з Ню-Орлеану до Люївіль потребував лиш пів години довше, як „Діяна“ — і то ніби лиш для того, що застряг був на пісковій лаві в рiцї Огайо — значить ся 5 днів і 23 з половиною годин на віддаленє 1350 анґлїйских миль горі водою.

Та й тепер брав ся „Ван Бурен“ жваво против прибуваючої води, а високі і величезні филї котили ся поза ним з такою силою, що аж збивали мутну, шипячу піну. За кілька годин були би они мусїли доїхати до Гелени, але як-раз коло того, вже кілька разів згадуваного, круглого острова пустив ся лотсман, котрий може й досить добре знав ріку Огайо, але тепер перший раз їхав по Місісіпі, і то після свого корабельного пляну їзди, занадто близько до малого острова і корабель застряг, а хоч машина працювала сильно взад через кілька годин, не міг рушити ся з місця. Коли-ж залога корабельна побачила наконець, що не вдіє нїчого, а тут вже й ніч западала і ріка прибувала чим раз більше, то була ще лиш одна надія, що судно досьвіта може й само від себе видобуде ся; для того старали ся они дістатись чайкою на беріг і там привязати пароход. Зробили то лиш для того, щоби вода не понесла їх знову долї рікою, коли-б пароход підоймила.

Але люди, що взяли ся привязувати линву, мали з тим більше труду, як того зразу може сподївали ся. Цїлий остров, що правда, був густо зарослий деревами, але лиш слабими бавовнянними пнями, котрі могли би ледви удержати який ґаляр а не так тяжке судно. До того ще при самім березї острова було повнїсько молодику, самі бавовнянні деревця, а они виставали так густо, як очерет, з прибувшої вже ріки і не давали чайцї нїяк дістати ся до берега. Тї, що були з самого переду, подавали ся, що правда, коли лодкарі розігнали ся до них чайкою, але й зараз як сталеві пружини відпихали чайку, скоро лиш весла хоч би на малу хвильку перестали робити.

Наконець мусїли корабельники покинути ту роботу та поскакали у воду, глубоку тут може на три стопи, а то було досить небезпечно, хоч би лиш длятого, що в сім місци було

[1]) Клїперами (clippers) звуть ся скоропливні кораблї, котрі будують ся для того з острим передом, щоби могли добре різати воду („клїпер“ значить „різун“). Перші клїпери будовано в Америцї для перевозу чаю з Хіни до Сполучених держав. Найбільша скорість, з якою пливуть клїпери, виносить 17 морских миль або 32 кільометри на годину.

і скріпляти чувства приналежности всїх народів держави а також і обох народів в краю. В обемі приписаної науки знайде ся досить нагоди піднести віднзаку всїляких частий краю, видні дїла і добрі прикмети обох народів. Але треба також виступати против неприхильности супротив другої народности межи учениками поученєм, упоминанєм а також після обставин і карою.

В школах середних, яко жерелах висшого образованя і в семинариях учительских яко в місцях плеканя доброго духа, яким мають бути одушевлені будучі сили учительскі в школах народних, треба особливо остро виступати против всяких заходів і змагань викликуючих ненависть. Учительство повинно під сим взглядом мати молодїж шкільну по можности і поза школою. Особливої опіки вимагає плеканє національної терпимости в школах громад з мішаним язиком і для того управителї одно- і инщо-язикових заведень наукових повинні в сїй цїли порозумівати ся з собою, щоби спільну цїль однаково осягнути. Надзір шкільний мусить на справу національної і віроісповідної терпимости звертати приналежну увагу, бо то розходить ся о неаби яку цїль: о виобразованє добре успособленого поколїня в інтересї добра краю".

Трете розпорядженє говорить о факті, що мимо неоднократного заказу ученики шкіл народних і середних та семінарий учительских носять відзнаки національні або відзнаки яких товариств і що при торжественних нагодах украшають ся школи трибарвними хоругвами. Намістник заказує безусловно ученикам носити такі відзнаки. Коли-ж ученикам при торжественних нагодах дозваляє ся брати участь корпоративно і носити барвні відзнаки, то мусять при них бути і барви державні, але всї національні і инші демонстративні відзнаки суть строго заказані. До інвентаря кождої школи належить бодай одна хоругов о барвах державних. Управитель школи одвічає за то, щоби ся хоругов була завсїгди в добрім станї.

Наконець четверте розпорядженє говорить о збираню складок грошевих і инших в зовсїм не призволених цїлях і без відомости висшої краєвої власти шкільної. Краєва рада шкільна пригадує давнїйші розпорядження міністерскі і наказує, щоби їх строго держати ся. Самовільне і без призволеня збиранє складок межи учениками заказує ся строго а учителям ставить ся за обовязок доглядати учеників і під сим взглядом.

Справи краєві

(Санітарні відносини в нашім краю).

В роцї 1893 фонд краєвий видав на цїли публичного здоровля 1,204.647 зр., то значить 139.622 зв. більше, як 1892 року, а 397.697 зр. більше, як 1878 року. Віднявши доходи, які мали краєві шпиталї, і звороти від провінцияльних шпиталїв в сумі 35.220 зр., правдивий видаток в р. 1893 на цїли публичного здоровля виносить 1,169.427 зр. Підвисшенє видатку в роцї 1893 находить оправданє в більшім числї днїв лїченя, котрих було 1,409.872, то есть о 4.199 днїв більше, як в 1892 роцї.

Всї публичні шпиталї в краю мали 4.039 ліжок. Хорих пильновано у всїх закладах лїчничих 50.973, то єсть о 217 менче, як попередного року. Днїв лїченя було 1,392.328, т. є. о 2928 більше, як в р. 1892. Померло 4377 осіб, а іменно в шпиталях краєвих 8·5 проц. у поліжниць 0·7 проц., у божевільних 12·3 проц., у дїтий 25·8 проц. В провінциональних шпиталях 7·4 прц., а взагалї у всїх закладах в краю 9·2 прц. Цїла курация хорого тревала пересічно в шпиталях краєвих 20·8 днїв, в провінциональних 23·7, в закладах поліжниць 16·9, в закладах для божевільних 14·5, в шпиталях для дїтий 29·5 днїв. Хорих лїчених на день було в шпиталях краєвих 1.123, провінциональних 1.666, в закладах поліжниць 84, в закладах для хорих на умі 792, а в шпиталях для дїтий 176; у всїх же закладах лїчничих 3.814.

Цїла курация хорого коштувала в краєвих шпиталях пересїчно 16 зр. 5 кр., поліжниць 14 зр. 36 кр., божевільних 123 зр. 42 кр.; в провінциональних 12 зр. 53 кр. Кошт дня виносив: хорого в шпиталях краєвих 76·7, а в шпиталях провінциональних 48·8, поліжниці 84·5, божевільного 78·1. Пожива коштувала денно: хорого в краєвих шпиталях 27·5, в провінциональних шпиталях 18·4, в закладах поліжниць 26·2, в закладах для божевільних 30·1.

Уряди громадскі дають нераз сьвідоцтва убожества для таких хорих у загальних шпиталях, котрі могли би за себе платити. Отже щоби через то не визискувано краєвого фонду, Видїл краєвий просив, щоби парохіяльні уряди контролювали такі сьвідоцтва. Від всїх консисторів епископских одержав Видїл краєвий обіцянку, що постарають ся о таку контролю; лише консистор тарнївский відповів, що після закона парохіяльний уряд має тілько потвердити, чи правдива печатка і підпис начальника громади.

В справі лїкарских сьвідоцтв видало також Міністерство справ внутрішних важне розпорядженє. А іменно власти краєві мають пригадати зарядам загальних публичних шпиталїв, щоби тримали ся міністерияльного розпорядження з 3 січня 1882. Се розпорядженє постановляє: Про кождого убогого з Галичини, котрого лїченє може тягнути ся більше як шість тижнїв, має ся повідомити галицкий Видїл краєвий. Лїкарі мають сказати, чи можна такого хорого перевезти зза краю до наших шпиталїв.

Перегляд полїтичний.

Закон ухвалений галицким соймом о затягненю громадою міста Львова позички в сумі 10 мілїонів одержав Найв. санкцию.

З Будапешту доносять, що послїдна ухвала палати панів не доведе до нїякої кризи в кабінетї. Правительство постановило предложити закон о безвіроісповідности та зрівнаню прав віри жидівскої з християньскою, вже 3 цьвітня с. р. палатї послів а по ухваленю предложити его третий раз палатї панів. Коли-б палата знову его відкинула, то правительство буде стреміти до реформи палати панів або подасть ся до димісиї.

Парламент нїмецкий відкинув значною більшостию голосів, внесенє, щоби кн. Бісмаркови висказати з нагоди его 80-их уродин свою ґратуляцию. З сеї причини вислав цїсар Вільгельм слїдуючу телєґраму до кн. Бісмарка: „Ваша Високости! Висказую слова найвисшого обуреня з причини ухвали парляменту, котра стоїть в найповнїйшій суперечности з чувствами всїх нїмецких князїв". Ся депеша зробила велике враженє. Говорять вже о розвязаню парляменту.

богато намулу. Сполученими силами витягнули они довгу линву на острів так далеко, як то лиш було можна, а коли знайшли відтак сухе місце, значить ся таке, де бодай дерева не стояли під водою, обмотали её доокола кількох пнїв і вернули опісля назад на корабель, щоби опісля, скоро розвиднить ся, взяти ся до дальшої роботи.

Правда, що на корабли уставлено двох людий на варті, котрі мали заразом удержувати й огонь під кітлами; але як то майже при кождій вартї буває, так було й тут. Вартівники вразу не спали — докладали пильно дерева до огню і все споглядали ся на линву, чи она ще добре натягнена і міцно держить; але коли північ минула, а їх не було кому змінити, то они полягали на дерево зложене коло кітлів та почали розповідати собі казки, аби не задрімали. Але того, що розповідав, зморив сон, а той, що слухав, перестав був вже давно слухати і на дрімаючім велитї настала тепер глубока тишина.

Тихо журчали филї розбиваючись об корабель, а на недалекім острові шуміло і гуділо — нанесене спереду дерево спиняло струї і від часу до часу кидала вода величезними пнями об него, як коли-б хотїла розбити сю природну греблю. Темна ніч вкрила при тім страшно розшалїлу ріку і здавало ся, як коли-б з обох берегів перекликували ся якось несамовито лїсовики, а старий Місісіпі нїби присьпівував їм якусь пісню, витягаючи этиха голосом.

На корабли нїхто анї не рушив ся. Лиш вартівники ще піднєли від часу до часу тяжкі від сну голови та заспані споглядали то на зорі, то на хитаючі ся верби, чи они все ще на тім самім місци. Але від однастайного шуму води замикались їм знову очи, а тверде їх ложе було за мало тверде, щоби не дати їм заснути здоровим сном.

Але невтомима і сильна струя сїпала і тягнула за линву без настанку, а прибувша вода підоймила пароход і видобула его з піскової лави. Чим більше здоймав ся пароход в гору, тим більше дїлала і струя на него та почала вже таки добре натягати линву. З початку ще держали молоді пнї досить добре повірений їм тягар, але чим сильнїйше тягнув пароход линву, тим більше й они подавали ся та гнули ся, тим більше сунулась линва по них в гору. Правда, що всї разом ставили ще якийсь опір, але декотре деревце стало вже ломити ся, а по других линва зсувала ся поперез гнучкі вершки — з кождою хвилею слабла сила, що держала сей величезний тягар, аж ось переломив ся і послїдний пень.

Від того, що сїпнуло линвою в хвили, коли она увільнила ся, затряс ся і цїлий пароход та розбудив дрімаючих безжурно вартівників. Они, скоро лиш здивовані отворили очи, глянули насамперед на небо; оно було над ними все ще то саме, що й давнїйше. Ті самі сьвітили над ними зірки, що тогди, коли они споглядали на них, лягаючи спати; але аж тогди схопили ся перепуджені, коли побачили, що бавовняний молодник, котрий доси кивав ся так само сонливо, як і їх голови, коло них з боку, остав ся вже тепер поза ними. — Вода вже не била об судно і не робила шуму — верби оставались чим раз дальше і дальше позаду. Вартівники опритомнїли відразу і як би шось перечували, кинулись до линви — она звисала вже свобідно з корабля, а їх крик:

„Судно відвязалось!"

розбудив летом блискавки спячих тут і там серед теплої лїтної ночи на покладї товаришів.

Всї збігли ся і не знаючи ради стали бігати то сюди, то туди; одні шукали дна в рїцї, другі тягнули за линву, кількох побігло за лотсманом закликати его до керми, а нїкому не прийшла й на гадку найважнїйша річ, що пароходом годї без пари кермувати та що треба насамперед підложити огонь під кітли і розігріти воду, заким можна би мати надію, що їх судно буде могло видобути ся з дїйстно грізної небезпечности.

Аж сьмілий голос керманича опамятав їх та зібрав всїх разом до розумної роботи. Чим скорше поприв'язувано линви до лежачих під рукою малих якорів, щоби їх спустити у воду і бодай в тім місци спинити судно, де они тепер були. Ті, що палили під кітлами, мусїли тепер чим скорше розкладати огонь, а рівночасно і помпувати до кітлів воду, щоби задля браку води не стало ся ще більше нещастє — щоби кітли не пукли. Та робота, зроблена в своїм часї, була би вистала, щоби судно довести знов до ладу. Але сильний похват води заніс їх був вже досить далеко в долину, дальше, як то їм в першій хвили здавало ся, бо вода несла судно дуже скоро і то задом до західного берега.

Жердки в руки... позаду з лївого боку! — крикнув керманич охриплим голосом — запирайтесь, хлопцї, в дерева і відтручуйте.

Корабельники кинулись чим борше сповняти даний приказ і побігли з жердками на зад корабля розтручуючи пасажирів, що стояли їм в дорозї, пустили жердки поза корабель і оперлись ними об бічну стїну, щоби судно бодай не дуже сильно ударило собою об нанесені пнї. Рівночасно спущено також якорі, але ті не могли зачепити ся в рідкім намулї і волочили ся за судном. В тій же самій хвили вдарив „Ван Бурен", що гнав боком до берега, так сильно задною частию і лївобічною стїною об пнї, що цїле судно затрясло ся аж до самого спода, а рівночасно з великим лоскотом розбила ся скриня над лївобічним колесом.

Новинки.

Львів дня 25 марця 1895.

— **Іменованя.** Казимир Брухнальский іменований дійстним учителем державної школи промислової у Львові.

— **Доповняючий вибір** одного члена Ради пов. в Збаражи з громад сельских відбуде ся дня 29 цьвітня.

— **Презенти** в епархії львівскій одержали оо.: Мар. Заячківский на Любшу і Мих. Шавала на Заболотці.

— **Виділ краєвий** подає до загальної відомости, що дня 16 с. м. отворено для публичного ужитку краєвий заклад для поліжниць і жіночих недуг. Заклад находить ся коло загального шпиталю.

— **Ґазета „Буковина“**, котра виходить в Чернівцях, почне від 1 (13) цьвітня с. р. являти ся чотири рази на тиждень з тижневим ілюстрованим додатком „Неділя“. „Всякі толки о зміні назви і програми нашої часописи, каже редакция „Буковини“ — та всі иньші толки зовсім безосновні“.

— **Нещаслива любов.** В однім готели в Кракові 23-лїтний поручник від фурґонів Роберт Гейтманек, родом з Праги, мешкав від трьох днів з 17-лїтною касиєркою з каварні, Фріці Теклею Райштетен. В суботу рано стрілив Гейтманек з револьвера до своєї любки. Набій не вистрілив. Стрілив другий раз уже непевною рукою і зранив єї легко в голову. Третій раз стрілив собі в груди і куля застрягла єму в грудях понизше серця. Гейтманек лишив письма до матери, а Фріці до свояків. Обоє кажуть, що рішили вмерти, бо не можуть побрати ся. Просили, щоби їх разом поховали в одній могилї. Смертельно раненого Гейтманка відвезли до шпиталю. Був при памяти, тілько все з жалем згадував свою милу. А зранену дівчину взяли також до шпиталю в відділ хірурґічний; она скоро виздоровіє. Буде довго памятати свою пригоду.

— **Побіг Віденця з африканьскої неволї.** Ми вже згадували коротко, що з неволї у султана Судану Абдуллагія, наслїдника Мадіого, утїк Слятін бей, родом з Відня. Він виїхав ще в молодім віцї до Африки і вступив в Каірі яко кореспондент до одної нїмецкої фірми. По кількалїтній неприсутности повернув до Відня, щоби відбути службу войскову, а відслуживши рік, одержав офіцирский степень. Засмакувавши в подорожах, молодий Слятін вернув назад до Африки, де познакомив ся з славним ґенералом Ґордоном і став невідступним товаришем єго виправ. Завдяки личній відвазї і підприємчивости, енерґії і адміністрацийній способности іменувало єго єгипетске правительство за впливом Ґордона ґубернатором провінциї Дарфур, що займає простір так великий як цїла Угорщина з Хорватиєю. В часї релїгійних воєн Мадіого був Слятін пострахом арабских розбишацких шайок і довгий час удавалось єму боронити щасливо своєї провінциї від нападів дервішів. Більшаюча сила Мадіого а недостаточна скількість войска молодого, бо ледве 22-лїтного ґубернатора була причиною, що вкінци неустрашимий Слятін бей мусїв піддати ся. Увязнений Мадім разом з кільканацятьма иншими Европейцями оставав якийсь час в Хартумі, а по збуреню сего міста в місцевости Омдурман, де була головна кватира Мадіого. По смерти сего володаря Судана в 1885 роцї держав Слятіна в неволи дальше наслїдник Мадіого Абдуллаги і кілька разів перешкодив єго побігови з неволї. Вкінци по 10-лїтній неволи удало ся Слятінови при помочи кількох вірних Арабів, що стояли в зносинах з австрийским консулем в Каірі і кількох купців утечи з табора в Омдурман. Невільник утїк в ночи на верблюдї і по 8 днях тяжкої дороги через пустиню дістав ся до міста Ассуан, куди доходять пароходи з Каїра. Повідомлений о щасливім побізї Слятіна консуль австрийский в Каірі, вислав зараз депешу о тій радістній пригодї до Відня. Цїсар Франц-Йосиф дізнавши ся о уратованю Слятіна, поручив висказати від себе ґратуляциї єго братям, мешкаючим у Видни, з котрих один єсть адвокатом, а другий радником двора і цїсарским конюшим. Характеристичне, що Абдуллаги дозволив в часї побуту Слятіна в неволи на кореспонденцию з братьми у Видни і навіть сам вивисав до них арабский лист з запросинами до гостини в Омдурман. Слятін бей лишив до Абдуллагіого лист, в котрім пояснює, що приготовив свою утечу сам без співучасти других невільників та просить, щоби володар Арабів не мстив ся на них за него.

— **Лихвар перед судом.** Ще в роках 1879 до 1883 вело ся слїдство карне против трьох братів Шифманів з Озерян, котрі були правдивим нещастєм для селян з повітів борщівского і чортківского. Були они майстри від фальшованя векслїв. Один з них помер у вязници, а другі два відсиділи свою кару, але ремесла свого не покинули. Звичайна річ, чим горнець накипить, тим єго й чути. Суд чув ся спонуканим почати знов слїдство в роках 1893 і 1894 против Лейзора і Берля Шифмана. Лейзор обманив ріжними способами Яцка Павлового, Кирила Семковича, Дмитра Романюка, Марию Слонь, Антона Лозиньского, Івана Будника, Гриня Засїбіду і Дмитра Бриґадирова. Або фальшував підписи на векслях, або казав собі другий раз платити. Остатним разом поступив собі Лейзор Шифман страшно несовістно з наслїдниками Павла Сося. Шифман бував часто у нотаря і там бачив папери з підписами Сося. Відбив єго підпис на векслю, написав, що Соль був єму винен 1050 зр. і заскаржив наслїдників Сося о заплату. Зголосив ся також до присяги, щоби потвердити правдивість підпису. До чого дійшла безличність лихварска! Але тут нараз єму урвало ся. Показало ся цїле обманьство Лейзора і тернопільский суд засудив Лейзора Шифмана на шість лїт тяжкої вязниці. Дістало ся котюзї по заслузї.

— **Оповіщене.** Подаю до загальної відомости, що Читальня в Махнові від 4 лїт не істнує. — *Александер Чорнобай*, бувший голова читальнї.

Перепуджені пасажири стали тепер збігати ся зі всїх сторін, декотрі навіть зі своїми річами під пахою або на плечах, готові при першій нагоді скакати на беріг або до ратункової лоди. Та й сама-ж залога була дуже перепуджена, бо ще нїхто не знав, як велика наробила ся шкода, та чи само вязане корабля так вже розбило ся, що він мусить потапати.

Сокирник побіг передовсїм на спід аж до самого вязаня і прилагоджено також помпи. Однакож показало ся, що „Ван Бурен“ вдарив мабуть лиш широкою, горішною частию об нанесені пнї і більше єму нїчого не стало ся, як лиш що розбили ся колесо, верхна скриня та керма. Тепер взяли ся они направляти шкоду, о скілько то було можна, але доки не була направлена керма, годї було плисти дальше, а то вже й сонце було досить високо підійшло, заким они полатали та постягали керми міцними ланцухами і остаточно бадай на стілько направили, щоби „Ван Бурен“ міг заїхати бодай до Гелени. Аж там можна вже було все добре направити.

Два рази пробовали они надармо рушити з місця, бо керма все ще не хотїла робити. Ліве колесо було, бачите, зовсїм розбите і они мусїли надрабляти лиш правим колесом, котре також було трохи ушкоджене. Через то завертало судно заєдво передом на ліво і керма мусїла дуже напирати. Наконець привязали ще до неї сильну линву і здавало ся, що вже тепер все буде добре; машина почала знову робити і як той лев, що сумний волочить за собою пострілену лабу, сунуло ся судно з тяжкою бідою горі водою та сопіло і стогнало.

Сонце пішло вже було з полудня, коли они доплили до Гелени і там причалили до берега, щоби передовсїм направити судно до дальшої дороги. Том Барнвель, що з превеликої нетерпеливости волів би був десять разів іти пішки берегом, щоби дістати ся чим скорше до міста, заким би ще старий Еджворт виїхав, бігав цїлий ранок по покладї і на дармо розглядав ся по тих многих ґалярах, що перепливали попри них; один виглядав як другий і він не міг нїяк добачити між ними того, до котрого він належав.

Раз лиш здавало ся єму, що то пливе „Черепаха“, а пізнавав єї мимо вже настаючої мраки по таких дрібницях, які можуть впасти в око хиба лиш якомусь лодкареви. Вже приспонив був собі рот долонями, щоби закликати ґаляр, аж ось побачив на нїм на верху повно якихсь скринь та якусь жінку, котра, як єму здавало ся, ходила живо по нїм, як би там щось робила. І то не могло бути єго судно, бо прецї на „Черепасї“ не було нїякої жінки і він мав тепер надію, що Еджворта щось ще задержало в Гелені та що він ще звідтам не виїхав.

Очевидно мусїв відтак переконати ся, що ошибнув ся — то був дійстно їх ґаляр, котрий як він опісля довідав ся, відплив лише що недавно, заким они приїхали, а коли довідав ся, що старий взяв був на судно і якусь жінку, то був вже певний, що то судно, котре він пізнавав, був таки їх ґаляр. Та не було чого богато роздумувати, він лиш завів бідну дївчину, котру взяв в свою опіку, а котра майже несвідомо держалась єго руки, до готелю Унїон, і щоби єго не богато розпитувано, розповів там так само як на пароходї, що то єго сестра, котра приїхала сюди з Ню-Орлеану.

(Дальше буде).

Телеґрами.

Будапешт 25 марця. В походї на могилу Кошута взяло вчера участь около 80 тисяч людий.

Петербург 25 марця. Командант російскої ескадри на всхідно-азийских водах, віцеадмірал Алексієв, поїхав вже туди.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1894. після львівск. год

Відходять до

	Поспішний		Особовий			
Кракова	3·00	10·4[illegible]	5·26	11·11	7·31	—
Підволочиск	6·44	3·20	10·16	11·11		—
Підвол. Підзам.	6·58	3·32	10·40	11·3[illegible]		—
Черновець	6·[illegible]		10·51	3·31	11·06	—
Стрия			10·26	7·21	3·41	7·4[illegible]
Белзця			[illegible]·56	7·21		

Приходять з

Кракова	3·08	6·01	6·46	9·36	9·36	
Підволочиск	2·48	10·06	[illegible]	9·46		
Підвол. Підзам.	2·34	9	9·2	5·55		
Черновець	10·16		[illegible]·1	8.13	1·03	2·3[illegible]
Стрия			9·25	9·10	12·46	
Белзця			8·24	5·21		

Числа підчеркнені означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. ран

В інформацийнім бюрі ц. к. австр. зелїзниць державних у Львові ул. Третого Мая ч. 3. (Готель Імперіяль) продає ся білети полосові і окружні, пляни їзди і тариф у форматі кишеневім і дає ся інформациї в справах тарифових і перевозових. У тім бюрі, а також у такім самім бюрі у Відни (I. Johannesgasse 29) уділяє ся устних або письменних пояснень в справах служби на ц. к. австр. зелїзницях державних. О скілько підручники не зазначають, можна також засягнути інформаций що до решти австро-угорских і заграничних зелїзниць.

Надіслане.

За редакцию відповідає Адам Крéховецкий.

ІНСЕРАТИ.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.